

Међународни научни скуп
САВРЕМЕНА СРПСКА ФОЛКЛОРИСТИКА 13
Тршић, 29. септембар – 1. октобар 2023.

**КЊИГА АПСТРАКАТА И
ПРОГРАМ СКУПА**

International Scientific Conference
CONTEMPORARY SERBIAN FOLKLORISTICS 13
Tršić, September 29 – October 1, 2023

**BOOK OF ABSTRACTS AND
CONFERENCE PROGRAMME**

Београд – Тршић, 2023
Belgrade – Tršić, 2023

Издавачи

Удружење фолклориста Србије
Универзитетска библиотека „Светозар Марковић”, Београд
Центар за културу „Вук Караџић”, Лозница
Научно-образовно културни центар „Вук Караџић”, Тршић

За издаваче

Данијела Поповић Николић
Александар Јерков
Снежана Нешковић Симић
Александра Пурић

Уредници

Данијела Поповић Николић
Немања Радуловић
Данијела Митровић

Припрема за штампу

Матеа Милошевић

Штампа

Сору Studio

Тираж

80 примерака

Одржавање скупа подржало

Министарство културе и информисања Републике Србије

Удружење фолклориста Србије, Београд
Универзитетска библиотека „Светозар Марковић”, Београд
Научно-образовно културни центар „Вук Караџић”, Тршић
Центар за културу „Вук Караџић”, Лозница

Међународни научни скуп
САВРЕМЕНА СРПСКА ФОЛКЛОРИСТИКА 13
Тршић, 29. септембар – 1. октобар 2023.

Association of Serbian Folklorists, Belgrade
University Library “Svetozar Marković”, Belgrade
Scientific, Educational and Cultural Centre “Vuk Karadžić”, Tršić
Cultural Centre “Vuk Karadžić”, Loznica

International Scientific Conference
CONTEMPORARY SERBIAN FOLKLORISTICS 13
Tršić, September 29 – October 1, 2023

Програмски одбор

Др Екатерина Анастасова, ванредни професор, Институт за етнологију и фолклористику с Етнографским музејем, Софија, Бугарска

Др Анастасија Астапова, ванредни професор, Департман за естонски и компаративни фолклор Универзитета у Тартуу, Тарту, Естонија

Др Марија Брадаш, доцент, Департман за лингвистику и компаративне студије културе Ка Фоскари (Ca' Foscari) Универзитета у Венецији, Венеција, Италија

Проф. др Димитрије Големовић, редовни професор у пензији, Факултет музичке уметности Универзитета у Београду, Београд, Србија

Др Лиђија Делић, научни саветник, Институт за књижевност и уметност, Београд, Србија

Др Петр Јанечек, доцент, Институт за етнологију и Факултет уметности Карловог универзитета у Прагу, Праг, Чешка

Проф. др Јасмина Јокић, редовни професор, Филозофски факултет Универзитета у Новом Саду, Нови Сад, Србија

Проф. др Саша Кнежевић, редовни професор, Филозофски факултет Универзитета у Источном Сарајеву, Пале, Република Српска

Др Никита Петров, кандидат филолошких наука, Наставно-научни центар типологије и семиотике фолклора Руског државног универзитета хуманистичких наука, Москва, Русија

Проф. др Љиљана Пешикан Љуштановић, професорка емерита Универзитета у Новом Саду, Нови Сад, Србија

Проф. др Данијела Поповић Николић, ванредни професор, Филозофски факултет Универзитета у Нишу, Ниш, Србија

Проф. др Немања Радуловић, редовни професор, Филолошки факултет Универзитета у Београду, Београд, Србија

Др Ђорђина Трубарац Матић, виши научни сарадник, Етнографски институт САНУ, Београд, Србија

Проф. др Катја Хробат Вирлогет, ванредни професор, Факултет хуманистичких наука, Универза на Приморском, Копар, Словенија

Организациони одбор

Др Александра Бјелић, Педагошки факултет у Ужицу

Проф. др Александар Јерков, Универзитетска библиотека „Светозар Марковић”, Београд

Мср Данијела Митровић, Институт за књижевност и уметност у Београду, Београд

Мср Марина Младеновић Митровић, Институт за књижевност и уметност у Београду, Београд

Мр Снежана Нешковић Симић, Центар за културу „Вук Караџић”, Лозница

Проф. др Данијела Поповић Николић, Филозофски факултет Универзитета у Нишу, Ниш

Александра Пурић, Научно-образовно културни центар „Вук Караџић”, Тршић

Проф. др Немања Радуловић, Филолошки факултет Универзитета у Београду, Београд

Program Committee

Ekaterina Atanasova, PhD, Associate Professor, Institute of Ethnology and Folklore Studies with Ethnographic Museum, Sophia, Bulgaria

Anastasiya Astapova, PhD, Associate Professor, Department of Estonian and Comparative Folklore, University of Tartu, Tartu, Estonia

Marija Bradaš, PhD, Assistant Professor, Department of Linguistics and Comparative Cultural Studies, Ca'Foscari University of Venice, Venice, Italy

Lidija Delić, PhD, Principal Research Fellow, Institute for Literature and Art, Belgrade, Serbia

Dimitrije Golemović, PhD, Full Professor (retired), Faculty of Music,
University of Arts in Belgrade, Belgrade, Serbia

Katja Hrobat Virloget, PhD, Associate Professor, Faculty of Humanities,
University of Primorska, Kopar, Slovenia

Petr Janacek, PhD, Assistant Professor, Institute of Ethnology, Faculty
of Arts, Charles University in Prague, Prague, the Czech Republic

Jasmina Jokić, PhD, Full Professor, Faculty of Philosophy, University
of Novi Sad, Novi Sad, Serbia

Saša Knežević, PhD, Full Professor, Faculty of Philosophy, University
of East Sarajevo, Pale, the Republic of Srpska

Nikita Petrov, PhD, Candidate of Philological Sciences, The Center
of Typological and Semiotics Folklore Studies at Russian State
University for the Humanities, Moscow, Russia

Ljiljana Pešikan Ljuštanović, PhD, Professor Emerita at the University
of Novi Sad, Novi Sad, Serbia

Danijela Popović Nikolić, PhD, Associate Professor, Faculty of
Philosophy, University of Niš, Niš, Serbia

Nemanja Radulović, PhD, Full Professor, Faculty of Philology,
University of Belgrade, Belgrade, Serbia

Djordjina Trubarac Matić, PhD, Senior Research Associate, the
SASA Institute of Ethnography, Belgrade, Serbia

Organizing Committee

Aleksandra Bjelić, PhD, Faculty of Pedagogy in Užice

Aleksandar Jerkov, PhD, University Library “Svetozar Marković”,
Belgrade

Danijela Mitrović, MA, Institute for Literature and Art, Belgrade

Marina Mladenović Mitrović, MA, Institute for Literature and Art,
Belgrade

Snežana Nešković Simić, MA, Cultural Center “Vuk Karadžić”,
Loznica

Danijela Popović Nikolić, PhD, Faculty of Philosophy, University
of Niš, Niš

Aleksandra Purić, Scientific, Educational and Cultural Center “Vuk
Karadžić”, Tršić

Nemanja Radulović, PhD, Faculty of Philology, University of
Belgrade, Belgrade

Теме

а) Терминологија и класификација у фолклористичким дисциплинама

Фолклористика је од свог настанка посвећена питањима жанровских класификација и терминологије. Мада су у 21. веку терминолошке и жанровске поделе постигле висок ниво усвојености и међународне усклађености, класификациони системи и даље постављају нова питања. Ова су питања још сложенија зато што фолклористи долазе из више дисциплина (филологија, етнологија, етномузикологија) чији се термини поделе делимично преклапају, али када су синонимни немају исто значење.

Динамична природа фолклора у новим околностима условила је формирање облика чија се класификација мора успостављати на основу нових параметара, нарочито онда када нови облици садрже мање или више трансформисане или са другим облицима комбиноване старе форме. Неки од праваца у којима би се могла кретати истраживања могу бити следећи:

Подтеме:

- историјат проучавања терминологије и класификације у фолклористици
- емски термини и емска класификација
- поређење сродних термина у различитим фолклористичким дисциплинама
- проблем класификације записа у којима је регистровано више жанрова – примарна и секундарна класификација
- питање нових жанрова у класификацији
- усклађивање са постојећим међународним класификацијама и истицање специфичности одређених култура
- условност класификација и релевантност параметара за класификацију
- корпус као база за формирање представе о жанру: стари и нови записи, публикована и архивска грађа, дигитални фолклор
- израда индекса мотива: досадашња достигнућа/прилози и пот-

реба организоване делатности појединаца и/или институција
- речник фолклорних термина

б) *Савремена фолклористика*

У оквирима ове теме предвиђена су представљања актуелних истраживања из свих области фолклористике.

Topics

a) *Terminology and classification in folkloristic disciplines*

Since its early beginnings, folkloristics has been devoted to the questions of genre classifications and terminology. Even though terminological and genre classifications have attained a high level of acceptance and international dovetailing, classification systems have never stopped posing new questions. These questions are more complicated due to the fact that folklorists come from a number of disciplines (philology, ethnology, ethnomusicology) whose terminological classifications overlap to an extent, but when synonymous, they do not have the same meaning.

The dynamic nature of folklore in the new setting has conditioned the creation of forms whose classification must be established based on new parameters, especially when these “new” forms contain more or less transformed forms, or old forms which have been combined with some others. The proposed research directions are the following:

Subtopics:

- the history of terminology research and classification in folkloristics
- emic terms and emic classification
- the comparison of related terms in various folkloristic disciplines
- the problem of the classification of recordings in which a number of genres is registered – primary and secondary classification
- the question of new genres in classification
- dovetailing with the existing international classifications and highlighting the peculiarities of particular cultures
- the conditionality of classifications and the importance of classification parameters
- corpus as the basis for the understanding of what the genre is: old and new recordings, published and archival corpus, digital folklore
- creating a motif index: accomplishments/contributions made to this day and the need for the organized activity of an individual and/or institutions
- a dictionary of folkloristic terms

b) *Contemporary folkloristics*

The results of the ongoing research in any folkloristic sphere can be presented within the framework of this topic.

ΠΡΟΓΡΑΜ

PROGRAMME

**ПЕТАК, 29. СЕПТЕМБАР /
FRIDAY, SEPTEMBER 21**

9.00 Полазак из Београда / Departure from Belgrade

**11.30 Долазак у Тршић, смештај и регистрација учесника
/ Arrival in Tršić, accommodation and registration of
participants**

13.00 РУЧАК / LUNCH

14.00 Отварање скупа / Opening ceremony

Александра Пурић, директорица НОКЦ „Вук Караџић” у Тршићу
/ Aleksandra Purić, director of Scientific, Educational and
Cultural Center “Vuk Karadžić”, Tršić

Снежана Нешковић Симић, директорица Центра за културу „Вук
Караџић” у Лозници / Snežana Nešković Simić, director of
Cultural Center “Vuk Karadžić” in Loznica

Данијела Поповић Николић, председница Удружења фолклориста
Србије / President of the Association of Serbian Folklorists

14. 30 Пленарно предавање / Keynote lecture

Председава: /Chair: Љиљана Пешикан-Љуштановић

Лидија Делић, *Структуралистичко наслеђе у проучавању жанрова
у српској фолклористици*

15.45 Сесија 1a / Session 1a

**Председава: /Chair: Данка
Лајић-Михајловић**

15. 45 Ноел Путник, *Од мита до логоса: компаративни осврт на терминологију везану за приповедање у старој Грчкој*

16.00 Александра Бјелић, *Термини плагијата, фалсификата и мистификација у проучавању усмене књижевности*

16.15 Снежана Милосављевић Милић, *Исто у друкчијем – термилошки аспекти трансфукционалног јунака у фолклористици*

16.30 Миливој Бајшански, *Епска народна песма у речницима књижевних термина*

16.45 Василиса Серафимовић, *Причање и животу у фолклористичкој терминологији*

17.00 **Дискусија / Discussion**

15.45 Сесија 1б / Session 1б

**Председава: /Chair:
Дејан Ајдачић**

15.45 Екатерина Анастасова, *Магическиe святае – о Касиане и Киприане*

16.00 Андреј Мороз, *Крст за изношење у погребној поворци и прелазна икона: реплике литургијских практика у ареалу католичко-православног пограничја*

16.15 Лука Шешо, *Од могућа до мрачњака или о промјенама у традицијским вјеровањима Туропова*

16.30 Глеб Пилипенко, *Нарративы о традиционной духовной культуре у национальных меньшинств в Боснии и Герцеговине: сохранение идентичности и инновации*

16.45 Магдалена Богуславска, *Јулија Крупа, Божанска моћ биљака? Обредне траварске традиције као научни и уметнички изазов (на примеру празника Велике Госпоје)*

17. 00 **Дискусија / Discussion**

17.15 ПАУЗА ЗА КАФУ / COFFEE BREAK

18.30 ПРЕДСТАВЉАЊЕ ИЗДАЊА УФС-а / PRESENTATION OF THE EDITIONS OF THE ASF

20.00 ВЕЧЕРА / DINNER

**СУБОТА, 30. СЕПТЕМБАР /
SATURDAY, SEPTEMBER 30**

8.00 ДОРУЧАК / BREAKFAST

9.00 Сесија 2а / Session 2a

Председава: /Chair:

Екатерина Анастасова

9.00 Љиљана Пешикан-Љуштановић, *Жанровска мапа усмене књижевности за децу. Дилеме и питања*

9.15 Данијела Васић, *Почеци фолклористике у Јапану кроз призму првих покушаја класификације јапанских народних приповедака*

9.30 Дејан Ајдачић, *Предлог израде словенског (ATU) каталога приповедних мотива*

9.45 Бојана Максимовић, *Класификација жанрова старонордијске књижевности*

9.00 Сесија 2б / Session 2b

Председава: /Chair:

Слободан Наумовић

9.00 Натаљја Граматчикова, *«Русская изба» и другие фолклорные явления в пространстве современных музеев: парадоксы меморативного ландшафта*

9.15 Марко Стојановић, *Музејски фолклор: фолклор музеалаца*

9.30 Уљјана Шукина, *Фолклорно-етнографические материалы в фонде краеведа-жителя Русского Севера (фонд Павла Зашихина в Красноборском музее)*

- 10.00** Марина Младеновић Митровић, *Проблем класификације хумористичких наратива у рукописним збиркама Крсте Божовића*
- 10.15** Дискусија / Discussion
- 10.30** Сесија 3а / Session 3а
Председава: /Chair:
Андреј Мороз
- 10.30** Данка Лајић Михајловић, *Терминолошка питања савремене етномузикологије: више од проблема научног дискурса*
- 10.45** Смиљана Ђорђевић Белић *Концепти фолклора: поуздани (наслеђени) путокази или нови изазови савремених теренских истраживања вербалног фолклора у Србији*
- 11.00** Саша Кнежевић, *Слика другог у савременој гусларској епизи*
- 11.15** Немања Радуловић, *„Наивна књижевност” и фолклористика у контексту историје идеја*
- 9.45** Зорана Гуја Дражета, *Сабор гуслара „Романијо, горо од јунака”: погледи и питања (одрживости) нематеријалног културног наслеђа*
- 10.00** Александра Миликић, *Мултиинструменталиста као чувар традиције у доба дигиталне културе*
- 10.15** Дискусија / Discussion
- 10.30** Сесија 3б / Session 3б
Председава: /Chair:
Љиљана Гавриловић
- 10.30** Марија Јасинская, *Образи и мотивы современных восточнославянских интернет-открыток к праздникам церковного календаря: в поисках традиционного*
- 10.45** Сузана Марјанић, *Митем/и о крају свијета (до 2040. године) у/на интернетским гласинама*
- 11.00** Ана Банић Грубишић, *Култура интернет мимова у Србији: од глобалног ка локалном*
- 11.00** Оливера Марковић, Мирјана Бојанић Ђирковић, *Поетика мима као фолклорног интернет жанра*

- 11.30** Данијела Поповић Николић, *Аматерска, „наивна“, „дивља“ или - књижевност: о терминима из емске и етске перспективе*
- 11.45** Дискусија / Discussion

12.00 ПАУЗА ЗА КАФУ / COFFEE BREAK

- 12.15** Сесија 4а / Session 4a
Председава: /Chair:
Марија Јасинска

- 12.15** Веселка Тончева, *„Разночтенија“ в рецепцията към традицията: етномузиколошки наблюдения върху един фестивал за „автентичен фолклор“ в България*
- 12.30** Наташа Полгар, *Жанровска збирка или какве везе имају медицински и правни дискурс фолклористиком?*
- 12.45** Judit Kiš Halaš, *The Hill, the Treasure, and the Saints: The Place-Lore on Göntér Hill near Siklós*
- 13.00** Иван Праштало, *Појам place-lore-a у савременој фолклористици*
- 13.15** Ана Јањић *Умени наративи у огледалу когнитивне наратологије – могућности и ограничења*
- 13.30** Дискусија / Discussion

- 11.15** Дискусија / Discussion

- 12.15** Сесија 4б / Session 4b
Председава /Chair:
Сузана Марјанић

- 12.15** Љиљана Гавриловић, *„Fap fiction“ као савремена фолклорна продукција*
- 12.30** Милан Томашевић *Томашевић, Семиотичка анализа популарног космолошког наратива*
- 12.45** Снежана Марковић, *Медијски живот културноисторијских предања*
- 13.00** Сузана Мицева, Ана Витанова-Рингачева, *Видеото како алатка за дигитализација и трансмисија на фолклорните материјали*
- 13.15** Дискусија / Discussion

14.00 РУЧАК / LUNCH

15.30 Посета комплексу Сабориште и родној кући Вука Караџића / Visit to Saborište complex and the house Vuk Karadžić was born in

17.00 Пленарно предавање / Keynote lecture

Председава /Chair: Смиљана Ђорђевић Белић

Јасмина Јокић, *Класификација лирске усмене поезије (историјат и проблеми)*

17.45 Дискусија / Discussion

18.00 ПАУЗА ЗА КАФУ / COFFEE BREAK

18.15 Сесија 5а / Session 5a

Председава: /Chair:

Ана Витанова

18.15 Данијела Петковић, *Принципи класификације јужнословенских и руских епских песама*

18.30 Ђорђина Трубарац Матић, *Дигитална база Фолклорне базе ЕИ САНУ: терминолошки изазови*

18.45 Зона Мркаљ, *Специфичности класификације народне књижевности у настави Српског језика и књижевности*

19.00 Константин Ађанин, *Класификација формула етикеције у бугаритицима*

18.15 Сесија 5б / Session 5b

Председава: /Chair:

Саша Кнежевић

18.15 Данијела С. Станић, *Црвена боја у Ерлангенском рукопису*

18.30 Милица Стојановић, *Лексика лирских народних песама из тимочке крајине (на материјалу збирке Јато голубато)*

18.45 Драгана Цвијовић, *О поређењима у Сликама из сеоског живота Ј. Веселиновића*

19.00 Душан Пејић, *Типови и функције обиљжене лексике у гусларској поезији Божа Ђурановића*

19.15 Дискусија / Discussion | 19.15 Дискусија / Discussion

20.00 ВЕЧЕРА / DINNER

НЕДЕЉА, 1. ОКТОБАР /
SUNDAY, OCTOBER 1

9.00 Сесија 6а / Session 6a

Председава: /Chair:

Данијела Васић

9.00 Данијела Митровић,
*Дејктичке речи у светлу
теорије формуле на при-
мерима српских епских
песама и староенглеског
епа Беовулф*

9.15 Јасмина Николић, *Српска
и шпанска народна
поезија у преводу Волтера
Скота*

9.30 Јасна Стојановић, *Српска
народна поезија у преводу
и тумачењу Хуана Ок-
тавија Пренса*

9.45 Дискусија / Discussion

9.00 Сесија 6б / Session 6b
(Zoom сесија)

Председава: /Chair:

Снежана

Милосављевић

Милић

9.00 Оксана Микитенко,
*Украјинска патриотска
песма Ој у поли червона
калина: динамика и
вишеслојност жанровске
атрибуције*

9.15 Мирослава Караџуба,
*Класификација народ-
них балада у савременој
српској и украјинској
фолклористици*

9.30 Светлана Королёва,
*«Поминайтесь, папа,
мама, бабушка Фаина».
Перечисления умерших в
вернакулярных помина-
льных практиках*

9.45 Марија Славчева, *Images
of the Blind in Bulgarian
Folk Tales*

10.00 Дискусија / Discussion

10.15 Сесија 7а / Session 7а

Председава: /Chair:

Јудит Киш-Халаш

10.15 Милош Матић, *Естетика руралне вернакуларне архитектуре – народна уметност и праксе избора*

10.30 Дејан Крстић, *Митолошки смисао „кола на колу”*

10.45 Михај Радан, Миљана Радмила Ускату, *Претхришћанско и хришћанско, аутохтоно словенско и несловенско у ритуалима неких карашевских обичаја*

11.00 Александар С. Павловић, *Здравице уз пијење из велике ракијске чаше у Ибарском Колашину*

11.15 Данило Трбојевић, *„Мртвачка игла”: магијски концепти као оруђе интерпретације прошлости, (ре)конструкције аутобиографских наратива и превазилажења идентитетских траума*

11.30 Дискусија / Discussion

10.15 Сесија 7б / Session 7б

Председава: /Chair:

Магдалена Богуславска

10.15 Јелена Јовановић, *Вагантни стих у текстуалним и нотним записима народних песама на ширем јужнословенском простору*

10.30 Иван Котев, *Пословиците и поговорките – советници и учители низ животот (врз примери на македонски и српски народни пословици и поговорки од Зборникот на Вук Караџиќ)*

10.45 Јеленка Пандуревић, *Фолклористичка заоставитина Милана Карановића*

11.00 Ана Витанова –Рингачева, *Архимотивот „грабнување невеста” во епската песна за Турунцула Каравлашки – современи фолклористички толкувања*

11.15 Слободан Наумовић, Богдан Дражета, *Наративи о сточарству у источној Херцеговини: примери савремене праксе*

11.30 Дискусија / Discussion

**11. 45 ЗАВРШНА ДИСКУСИЈА И ЗАТВАРАЊЕ СКУПА /
FINAL DISCUSSION AND CONFERENCE CLOSING
CEREMONY**

12. 15 Посета манастиру Троноша / Trip to Tronoša monastery

14.00 РУЧАК / LUNCH

16.00 Повратак за Београд / Departure from Tršić

АПСТРАКТИ

ABSTRACTS

Слободан Наумовић, Богдан Дразета
Филозофски факултет Универзитета у Београду
Београд, Србија
snaumovi@f.bg.ac.rs, drazetab@gmail.com

Наративи о сточарству у источној Херцеговини: примери савремене праксе

Међу данас напуштеним значајним питањима српске етнологије издаваја се проблем (трансхумантног) сточарства који је био дотицан како у оквиру правне етнологије тако и у оквиру других поддисциплина. Проблематика сточарства пружа прилику да се обједине традиције етнологије и антропологије и фолклористике. У том смислу, сматрамо да се питању (трансхумантног) сточарства може приступити у XXI веку на примеру проучавања источне Херцеговине. Вишевековни континуитет таквих пракси и значај које су оне имале за људе који су их обављали, пружа полазну основу за савремено бављење овом темом. Проблеми уочени на терену разликују се од оних који су били кључни у претходним истраживањима, јер се данас отварају и питања личних стратегија преживљања, животних стилова, еколошких тема. Сакупљени наративи садрже мотиве о оживљавању праксе у послератној ситуацији, мотиве засноване на комерцијализацији традиционалних облика сточарства, мотиве о избору стила живота и личној слободи, као и мотиве о слабљењу традицијских норми везаних за „режим планине”. У овом истраживању примарни интерес био је препознавање елемената утицаја савремене ситуације на виђење и опис друштвене стварности, а не толико потрага за целовитошћу наративних облика. С друге стране, наведене теме поседују значај за савремену српску фолклористику утолико што садрже мотиве које су истакли саговорници описујући своја животна искуства.

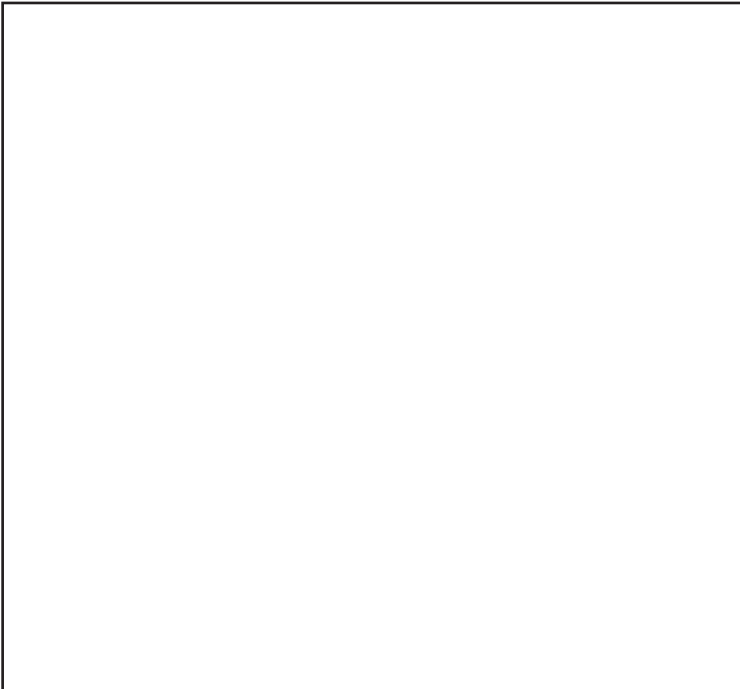
Међународни научни скуп
„Савремена српска фолклористика 13”
Тршић, 29. септембар – 1. октобар 2023.

Извори илустрација:

предња корица: Ernst Haeckel, *Anthropogenie*, 1874.

задња корица: пиротски ћилим, Wikimedia common

CIP - Каталогизација у публикацији -
Народна библиотека Србије, Београд

УФС

УДРУЖЕЊЕ
ФОЛКЛОРИСТА
СРБИЈЕ

Универзитетска
библиотека
„Светозар Марковић“

Центар за културу
„Вук Караџић“,
Лозница

Научно-образовно културни центар
„Вук Караџић“ Тршић